

Dědické právo

Materiál byl vytvořen v rámci projektu
Nové výzvy, nové příležitosti, nová škola

*Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním
fondem a státním rozpočtem České republiky*



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 Obecná charakteristika

- dědické právo je souhrn právních norem, které upravují **přechod majetku zemřelého na jeho právní nástupce - dědice**
- dědit mohou osoby fyzické i právnické
- nabytí vlastnictví zděděného majetku **potvrzuje soud**
- dědictví neboli **pozůstalost** = majetek zemřelého včetně jeho dluhů
- pokud nedědí žádný dědic, připadá pozůstalost státu, pozůstalost připadající státu označujeme pojmem **odúmrť**

1.1 Dědická nezpůsobilost

- **nedědí ten, kdo spáchal úmyslný trestný čin proti zůstaviteli, jeho předku, potomku nebo manželu nebo se dopustil zavrženíhodného činu proti zůstavitelově poslední vůli** (např. zůstavitele k projevu poslední vůle donutil nebo lstivě svedl, projev poslední vůle zůstaviteli překazil nebo jeho poslední pořízení zatajil, zfalšoval, podvrhl nebo úmyslně zničil)
- i tato osoba však může dědit, jestliže jí zůstavitel odpustil
- probíhá-li v den zůstavitelovy smrti řízení o rozvod manželství zahájené na zůstavitelův návrh podaný v důsledku toho, že se manžel vůči zůstaviteli dopustil činu naplňujícího znaky domácího násilí, je zůstavitelův manžel vyloučen z dědického práva jako zákonný dědic
- byl-li rodič zbaven rodičovské odpovědnosti proto, že ji zneužíval nebo výkon rodičovské odpovědnosti z vlastní viny závažným způsobem zanedbával, je vyloučen z dědického práva po dítěti podle zákonné dědické posloupnosti

1.2 Zřeknutí se dědického práva

- dědického práva se lze předem zřící smlouvou se zůstavitelem; není-li jinak ujednáno, působí zřeknutí i proti potomkům
- kdo se zřekne dědického práva, zříká se tím i práva na povinný díl; kdo se však zřekne jen práva na povinný díl, nezříká se tím práva z dědické posloupnosti
- smlouva vyžaduje formu veřejné listiny

1.3 Odmítnutí dědictví

- dědic má právo po smrti zůstavitele dědictví odmítnout (např. proto, že zůstavitel byl zadlužen); smluvní dědic však jen, pokud to není dědickou smlouvou vyloučeno
- odmítne-li dědic dědictví, hledí se na něho, jako by dědictví nikdy nenabyl
- odmítnutí dědictví vyžaduje výslovné prohlášení vůči soudu ve lhůtě 1 měsíc dne, kdy soud dědice vyrozuměl o jeho právu odmítnout dědictví; má-li dědic jediné bydliště v zahraničí, činí lhůta k odmítnutí dědictví 3 měsíce (lhůtu k odmítnutí dědictví může soud z důležitých důvodů přiměřeně prodloužit)
- odmítnutí dědictví s podmínkami, s výhradami nebo jen zčásti, je neplatné
- nepřihlíží se k projevu vůle, kterým dědic odvolá své prohlášení, že dědictví odmítá

2 Způsoby zdědění majetku

Majetek lze zdědit:

- a) na základě **závěti**
- b) na základě **dědické smlouvy**
- c) **ze zákona**
- d) na základě **všech tří způsobů současně** – zůstavitel může dědictví zařídit tak, ze část majetku se dědí podle, část ze zákona a část na základě dědické smlouvy

2.1 Dědění ze závěti

Závěť (poslední vůle, testament) je písemný dokument, jednostranný projev vůle, který vyjadřuje přání občana. Má přednost před děděním ze zákona.

Závěť nabývá účinnosti až po smrti zůstavitele. Do té doby může zůstavitel svoji již napsanou závěť zrušit jejím **odvoláním**, které musí mít stejné náležitosti jako sama závěť. Může také **zničit listinu**, na které je závěť sepsána a také **později napsaná závěť ruší závěť předcházející**.

2.1.1 Obsah závěti

- závěť musí obsahovat:
 - a) den, měsíc a rok, kdy byla podepsána
 - b) kdo má být dědicem - jméno a příjmení, příp. příbuzenský vztah k zůstaviteli, datum narození
 - c) dědický podíl - je-li více dědiců; pokud nejsou dědické podíly určeny, platí, že jsou stejné
 - d) konkrétní majetek, který má zdědit

2.1.2 Formy závěti

- a) notářský zápis
- b) vlastnoručně napsaná a podepsaná závěť
- c) závěť sepsaná v jiné písemné formě (psací stroj, počítač) za přítomnosti dvou svědků
- d) závěť pořizená jiným zákonným způsobem

2.2 Dědická smlouva

- vyžaduje formu veřejné listiny
- dědickou smlouvou určuje zůstavitel druhou stranu za dědice nebo odkazovníka a druhá strana to přijímá
- odkazovníku se odkazem zřizuje pohledávka na vydání určité věci z pozůstalosti
- odkazovník není dědicem, takže neodpovídá za zůstavitelovy dluhy
- dědickou smlouvou nelze pořídit o celé pozůstalosti. Čtvrtina pozůstalosti musí zůstat volná, aby o ní zůstavitel mohl rozhodnout zvlášť. Chce-li zůstavitel zanechat smluvnímu dědici i tuto čtvrtinu, může tak učinit závětí.

2.3 Dědění ze zákona

Ze zákona dědí **příbuzní a blízké osoby podle** stanoveného pořadí **dědických tříd**:

- v **první třídě** dědí stejným dílem zůstavitelovy děti (manželské i nemanželské) a manžel. Pokud nedědí některé dítě, připadá jeho podíl jeho dětem.
- nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí ve **druhé třídě** manžel, zůstavitelovi rodiče a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti (osoby spolužijící). Manžel dědí nejméně polovinu dědictví, ostatní si zbytek rozdělí rovným dílem.
- nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí ve **třetí třídě** stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a osoby spolužijící (viz třída 2). Nedědí-li některý ze sourozenců, připadá jeho dědický podíl jeho dětem (synovci a neteře zůstavitele).
- nedědí-li žádný dědic ve třetí třídě, dědí ve **čtvrté třídě** stejným dílem prarodiče zůstavitele
- nedědí-li žádný z dědiců čtvrté třídy, dědí v **páté třídě** jen prarodiče rodičů zůstavitele
- nedědí-li žádný z dědiců páté třídy, dědí v **šesté třídě** stejným dílem potomci dětí sourozenců zůstavitele a potomci prarodičů zůstavitele. Nedědí-li některý potomek prarodičů, dědí jeho děti.

3 Neopominutelní dědicové

- jsou to **potomci zůstavitele** a nedědí-li, pak jsou jimi jejich potomci
- těmto dědicům náleží z pozůstalosti **povinný díl**, nesmí být zůstavitelem opomenuti
- je-li nepominutelný dědic **nezletilý**, **musí se mu dostat alespoň** tolik, kolik činí **tři čtvrtiny jeho zákonného dědického podílu**
- je-li nepominutelný dědic **zletilý**, **musí se mu dostat alespoň** tolik, kolik činí **čtvrtina jeho zákonného dědického podílu**

4 Vydědění

- nepominutelného dědice lze vyděděním z jeho práva na povinný díl vyloučit, ale jen ze závažných důvodů uvedených v občanském zákoníku. Těmito důvody jsou:
 - a) neposkytnutí potřebné pomoci v nouzi
 - b) potomek o zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký by projevoval měl
 - c) potomek byl odsouzen pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze
 - d) potomek vede trvale nezřízený život
- zůstavitel může vydědit i nepominutelného dědice, který je tak zadlužen nebo si počíná tak marnotratně, že tu je obava, že se pro jeho potomky nezachová povinný díl. Učinit to však může jen tak, že tento jeho povinný díl přenechá dětem tohoto nepominutelného dědice, popřípadě, není-li jich, jejich potomkům.
- prohlášení o vydědění lze učinit stejným způsobem, jakým se pořizuje závěť
- přežije-li vyděděný potomek zůstavitele, nedědí ani potomci vyděděného potomka, ledaže zůstavitel projeví jinou vůli. Nedožije-li se vyděděný potomek smrti zůstavitele, pak jeho potomci dědí vyjma těch, kteří jsou samostatně vyloučeni z práva dědického.